

Mircea MORARIU

O mărturisire

Călătoriile fac parte din *job description*-ul criticului de teatru. Din motive de participare la juriul de nominalizări la premiile UNITER, în cazul supraîscălitului, ele au fost în vremea din urmă mult mai numeroase decât de obicei. În cursul uneia dintre ele, colega Andreea Dumitru mi-a oferit spre lectură și – de ce nu ? – spre recenzare cartea Anei Boariu, **Amintiri călăuze**, apărută în 2005 la Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, cu un elogios *Cuvânt înainte* semnat de Mons. Jean-Claude Périsset, Nunțiu Apostolic. Aveam repede să aflu că Ana Boariu e, de fapt, regizoarea Anca Berlogea și că volumul e gândit ca o mărturisire asupra felului în care a fost conceput și realizat spectacolul *Memoria celor care au trecut*, regizat împreună cu Dragoș Galgoțiu, pentru un turneu-pelerinaj la Santiago de Compostela. Am acceptat propunerea Andreei, cu toate că eram conștient că aveam două handicapuri. Primul era reprezentat de detaliul deloc nesemnificativ că nu văzusem spectacolul, așa încât aproximam că îmi va fi greu să-mi formez o imagine exactă asupra calității mărturisirii. Cel de-al doilea ține de carențele mele de pregătire teologică. Așa că am început lectura cu un sentiment de nesiguranță, sentiment ce s-a disipat însă cât se poate de repede. Și asta fiindcă scriitura e clară, riguroasă, nelipsită însă de acel farmec ce îl determină pe cititor să se simtă părtaș la mărturisire. Recursul la referințele

teologice, culturale și literare e atent cumpănit, citatele convocate în sprijinul argumentației potrivit alese, inteligent introduse, erudiția reală, deloc de bravadă. Felul în care Ana Boariu își convoacă amintirile, permanent călăuzite de recursul la textele sfinte, spre a mărturisi despre experiența unică și purificatoare pe care a trăit-o alături de câțiva actori – Ioana Abur, Anca Androne, Dan Bădărău, Constantin Cojocaru, Emil Hoștină, Cristian Iacob, Aurélie Reygner și Gabriel Spahiu – e învăluit, astfel încât tu, cititor, devii pe parcursul lecturii un participant pasionat, căruia i se oferă șansa de a descoperi un comentariu rafinat al *Evangheliei după Ioan* și un jurnal al căutărilor pentru transpunerea acesteia în spectacol.

Ana Boariu și-a dorit să realizeze „o lectură teatrală a *Evangheliei după Ioan*“. A fost însă prima care s-a întrebat de ce o face, conștientă fiind de realitatea că „o reprezentare teatrală,

Ana Boariu

amintiri călăuze

Editura Arhiepiscopiei romano-catolice de București

fiind cu mult mai bogată în detalii, mai precisă, mai concretă decât textul însuși, riscă să distrugă partea de mister și de tăcere pe care *Evanghelia* o păstrează și o apără mereu". Iar pentru a evita capcana și a păstra misterul, regizoarea a citit și recitat textul, cartea ei putând fi asimilată unei exegeze moderne a acestuia. O exegeză în care rigorii academice i se asociază experiențe și amintiri, unele intervenind aproape involuntar, ca în celebrele opere proustiene. „Mă aflu în fața Cuvântului *Evangheliei*, interpelată de acest Cuvânt și de propria mea istorie. Ceea ce alții au putut trăi dobândește sens prin același Cuvânt". Un Cuvânt care istorisește, ce rememorează, ce conține *lecția* fundamentală a *Învățătorului*, înțeles mai ales ca *Fiu al Omului*, Cuvânt ce glăsuiește *Nu vă fie teamă! Scrie Ana Boariu: „Evanghelia după Ioan* exprimă pentru mine cu prisosință această trecere de la moarte la viață, de la întuneric la lumină. Ea exprimă cu putere depășirea fricii.“

Înțeleg că străbaterea drumului de la lectura și exegeza teologică a textului la transpunerea scenică a acestor reflecții combinate cu amintiri personale, călăuzite, concretizate într-un spectacol imaginat ca „o rugăciune de priveghi pentru moartea Apostolului Iacob“ nu a fost nicidecum simplă. Tot la fel cum nu a fost deloc ușor, însă plin de experiențe tulburătoare ce marchează pentru totdeauna ființa actorilor- pelerini, drumul de-a lungul căruia s-a concretizat acest spectacol-turneu. Ana Boariu reproduce în carte reflecții ale actorilor, îmbogățite printr-un *Epilog*, un fel de jurnal secund al împlinirii faptice, al reflecției și al receptării acestuia. Eu, care nu am avut decât bucuria de a afla totul grație unei cărți bine scrise, pot spune că ea a însemnat pentru mine prilej de fericire și de îndemn. Căci volumul îți dă șansa ca în orele dedicate citirii lui să te simți mai bun, mai înțelept, să înțelegi că poți să porcezi la experiența fundamentală a împăcării cu propria-ți ființă. Te pofteste să privești Lumea și pe cei din jurul tău cu ceva mai multă comprehensiune, fără egocentrisme, fără grabă și fără teamă. Să te întrebi și chiar să-ți dorești să afli unde îți este locul. Ceea ce nu e deloc puțin lucru.

Ana Boariu, *Amintiri călăuze*, Editura Arhiepiscopiei romano-catolice de București, 2005.

O invitație ce se cuvine rătăcitor

Despre Dan Plăeșu aflu că ar fi scriitor și ziarist din Galați, pasionat deopotrivă de proză și de dramaturgie. Că la un moment dat, pe vremea când avea doar 29 de ani, a devenit directorul Teatrului din localitate. Că opt mai târziu a debutat în calitate de autor dramatic pe scena aceluiași Teatru, cu o piesă numită *Semnăt indescifrabil Mitică*, primită cu amabilitate de cronicarii din presa locală, dar care nu a fost tocmai nebăgată în seamă nici de cei de la București, fără însă a stârni entuziasme debordante. Bunăoară, regretatul Radu Anton Roman nota că „piesa e o comedie nu prea grozavă, aglomerată de clișee, de compromisuri comerciale, de platitudini“, iar mai apoi pilula era îndulcită cu observația că „se întrevede între replicile ei un har comic și satiric neînvățat de la nimeni“. Cu alte cuvinte, la vremea respectivă Dan Plăeșu era „o promisiune“. În 1981, Teatrul din Brăila i-a reprezentat aceluiași dramaturg lucrarea *Pământul după ora zece și cinci* care, din câte se pare, nu a mai produs decât oarecari emoții locale. Autorul a mai beneficiat de un spectacol-lectură cu piesa *La început a fost peștele*, produs sub